

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

آئینه ایران

فرستنده: توماج

۱۰/۰۹/۱۷

به بهانه برگزاری فراندوم دوازدهم سپتمبر در ترکیه

ویرایش | رادیو پروسه ۱۲ سپتمبر ۲۰۱۰

به بهانه برگزاری فراندوم دوازدهم سپتمبر در ترکیه

گفتگوی رادیو پروسه با رفیق توماج (از همکاران و بلاگ پروسه) از فعالین چپ ساکن در ترکیه

در فورشبرد مستقیم گوش کنید

با درود به شنوندگان رادیو پروسه

فردا دوازدهم ایلول برابر با دوازدهم سپتمبر فراندومی سراسری در ترکیه برگزار می‌شود، چهره شهرهای ترکیه در یک‌ماه اخیر دست‌خوش تغییرات شده و در و دیوار شهرها را پوسترها و پلاکاردهای انتخاباتی پوشانده است و حال و هوای انتخاباتی حاکم است. برای کسب اطلاعات از چند و چون این انتخابات با رفیق توماج از فعالین چپ ساکن در ترکیه گفتگونی ترتیب داده‌ایم که توجه شما را به این گفتگو جلب می‌کنیم.

رادیو پروسه : رفیق توماج سپاس‌گزاریم از شما که وقتتان را در اختیار ما قرار دادید .

توماج : من هم از شما سپاس‌گزارم که این فرصت را به من دادید تا بتوانیم باهم گفتگویی داشته باشیم .

رادیو پروسه : اجازه بدهید از اینجا شروع کنیم که ، به طور کلی موضوع رفراندوم در ترکیه به نظر شما چیست ؟

توماج : برای اینکه جواب روشن‌تری به این موضوع بدهم بهتر است به هشت سال قبل و انتخابات ترکیه برگردیم . از حدود هشت سال قبل که حزب عدالت و توسعه یا همان AKP روی کار آمد این موضوع را در نظر داشت که قانون اساسی لائیک ترکیه را تغییر بدهد یا بهتر است بگوئیم عوضش کند . همانطور که کودتاگران در ۱۲ ایلول یا ۱۲ سپتمبر سال ۱۹۸۰ قصد داشتند که قانون اساسی ترکیه را تغییر بدهند . اردوغان هم از هشت سال قبل تا به امروز پایه‌های این رفراندوم را حاضر می‌کرد . ولی در این مدت و قبل از انتخاب عبدالله گل به عنوان ریاست جمهوری ترکیه ، احمد نجات سزر رئیس جمهور ترکیه و از اعضای حزب سوسیال دمکرات ترکیه یا همان DSP بود . ایشان به عنوان مانعی برای این عمل اردوغان به حساب می‌آمد و در این بین برای اینکه این هدف اردوغان تحقق پیدا کند باید مدت ریاست جمهوری سزر به پایان می‌رسید . به این علت که تقریباً بیشتر تصمیمات نهائی در ترکیه توسط رئیس جمهور گرفته می‌شود باید دولت اردوغان تلاش می‌کرد کسی رئیس جمهور شود که از حزب یا طرفداران خودش باشد تا بتواند راحت‌تر به هدفش برسد و بالاخره بعد از به پایان رسیدن ریاست جمهوری سزر دولت اردوغان موفق می‌شود که با عوام‌فریبی و سوءاستفاده از عقاید دینی و مذهبی مردم ترکیه اکثریت آراء را در انتخابات ریاست جمهوری ترکیه به نفع حزب خودش به دست بیاورد . در نتیجه این انتخابات عبدالله گل که در حزب عدالت و توسعه دست راست اردوغان بود به مقام ریاست جمهوری ترکیه دست پیدا می‌کند . این موضوع اردوغان را به هدف ارتجاعی‌اش نزدیک‌تر می‌کند . البته در این بین لیبر حزب جمهوری خلق رقیبی بزرگ برای اردوغان بود که بعد از اینکه اردوغان دید که پس از سالها مناقشه نمی‌تواند بر دنیز بابیکال ((دبیر حزب جمهوری خلق)) چیره شود با یک توطئه باعث کنارگیری دنیز بابیکال از سردبیری حزب جمهوری خلق شد . در این میان تا حزب جمهوری خلق بخواهد یک لیبر جدید جایگزین دنیز بابیکال کند ، اردوغان از این فرصت استفاده می‌کند و پاکت قانون اساسی را برای تأیید به مجلس ارائه می‌کند . چون در مجلس ارتجاع ترکیه چندین حزب مخالف این پیشنهاد بودند ، در نتیجه رئیس مجلس که از اعضای حزب عدالت و توسعه هست رفراندوم را در کل ترکیه و برای رفتن این قانون اساسی برای انتخابات مردمی و به رفراندوم گذاشته شدنش به تصویب می‌رساند و این درست چیزی بود که حزب عدالت و توسعه انتظارش را داشت و در این راه برنامه‌ریزی کرده بود . حزب عدالت و توسعه از زمانی که ماجرای رفراندوم شروع شد ، آغاز به برگزاری میتینگ‌ها در کل کشور می‌کند و باز هم با عوام‌فریبی سعی بر برنده شدن در این رفراندوم داشت . در پایان بهتر است به این موضوع نیز اشاره‌ای داشته باشیم که موضوع این رفراندوم تغییر کلی قانون اساسی ترکیه است که حزب عدالت و توسعه یا همان AKP به تنهایی آنرا نوشته است .

رادیو پروسه : رقبای اصلی و جدی کدام جریانات هستند و به نفع چه گرایشی اصلاحات صورت خواهد گرفت ؟

توماج : در جواب به این سؤالتان می‌توانم بگویم که ، اکثر احزاب سیاسی ترکیه با این رفراندوم یا بهتر است بگویم با این قانون اساسی مخالف هستند . اولین و منطقی‌ترین دلیشان این است که همانطور که در سؤال قبلی نیز اشاره‌ای کردم این قانون اساسی را حزب عدالت خودش به تنهایی نوشته و اردوغان کاملاً خواست‌های حزب خودش را مطرح می‌کند و نه چیزی که مردم خواهان آن هستند . یعنی حزب عدالت و توسعه یا AKP در بین

خودشان و در داخل حزبشان یک قانون اساسی را نوشته‌اند که با استفاده از عوام‌فریبی و سوء استفاده از احساسات دینی و مذهبی مردم می‌خواهند آنها را به دیگر احزاب، مجلس ترکیه و مردم ترکیه اعمال کنند. می‌توانیم برای مثال به عنوان رقبای اصلی این فراندوم و مخالفان حزب AKP به احزابی مانند حزب جمهوری خلق یا CHP، حزب سوسیال دموکرات یا DSP، حزب ملی گرایان ترکیه یا MHP، حزب کمونیست ترکیه یا TKP، حزب کارگر یا IP، اشاره کنیم. برای پاسخ به سؤال دوم شما می‌توانم به اختصار این را بگویم که این قانون اساسی ترکیه که توسط دولت اردوغان و حزب عدالت و توسعه نوشته شده دو قسمت اصلی دارد. یک قسمت از آن قوانین ارتجاعی و مذهبی و اسلامی است که به عنوان مثال می‌توانیم به این بند اشاره کنیم که قصد دارد حجاب را در مکان‌های دولتی، دانشگاه‌ها و مدارس آزاد کند. این توضیح را نیز باید اضافه کنم که در حال حاضر در ترکیه استفاده از حجاب در دانشگاه‌ها، مدارس، مکانها و ادارات دولتی ممنوع است. مثلاً کسانی که محجبه هستند و می‌خواهند به دانشگاه، محل کارشان (اگر دولتی باشد) یا به مدرسه بروند باید حجاب را از سرشان بردارند و بعد وارد دانشگاه یا محل کارشان شوند. قسمت دوم این قانون اساسی ترویج و وسعت بخشیدن به قوانین پوسیده سرمایه‌داری است. برای روشن‌تر شدن این مورد هم می‌توانم مثالی بزنم و به خصوصی‌سازی دانشگاه‌ها و مدارس اشاره کنم. در این ماده دقیقاً اینطور خواهد شد که دانشگاه‌ها و مدارس باید خصوصی شوند. به این معنا که هرکس امکانات و پول داشت می‌تواند تحصیل کند و هرکس نداشت نمی‌تواند تحصیل کند. نکته مهمی که در این فراندوم هست این است که حزب عدالت و توسعه می‌خواهد با این فراندوم قدرت را از ارتش بگیرد و به دیوان عدالت و مجلس بدهد که در مجموع این مجلس و دیوان عدالت هم در اختیار خود حزب عدالت و توسعه هست. یعنی می‌توانیم اینطور نتیجه‌گیری کنیم که حزب عدالت و توسعه قصد دارد کل قدرت تصمیم‌گیری‌ها و اداره کشور را خودش به صورت مستقل به دست بگیرد. البته اینرا نیز باید بگویم که بعید نمی‌بینم تا به امروز بخش عمده‌ای از ارتش ترکیه را این حزب به دست گرفته باشد چرا که در نظم سرمایه‌داری ارتش نقش مستقیم در اداره کشور و تغییرات آن دارد. امیدوارم پاسخ کافی به این سؤال شما داده باشم.

رادیو پروسه: با به ثمر رسیدن این اصلاحات امکان سلطه و نفوذ بیشتر اسلام‌گرایان چقدر است؟

توماج: با توجه به عقاید دینی و مذهبی مردم ترکیه، با توجه به تبلیغاتی که دولت اردوغان در این چند سال انجام داده و مبالغ قابل توجه و هنگفتی که برای تبلیغات و ترویج دین و مذهب در ترکیه سرمایه‌گذاری کرده از قبیل خوابگاه‌های دانشجویی، خوابگاه‌های دانش‌آموزی، مدارس راهنمایی و متوسطه دینی و مذهبی، و اگر دقتی به حزب عدالت و توسعه، قوانین و اهداف و برنامه‌اش بیندازیم، به راحتی به این نتیجه می‌رسیم که مسلماً قانون اساسی را که چنین حزبی بنویسد راه را برای گسترده‌تر شدن دخالت دین در دولت باز می‌کند و بدین ترتیب از طرفی می‌تواند قوانین ارتجاعی دینی و مذهبی اسلامی را رواج بدهد و از طرفی هم اهداف و برنامه‌های سرمایه‌داری را. و وقتی نظم سرمایه‌داری با قوانین دینی و مذهبی یکی شود مشخصاً یک حکومت فوق‌ارتجاعی سرمایه‌داری مذهبی روی کار خواهد آمد و این وضعیت می‌تواند وضعیت کار و زندگی کارگران و زحمتکشان ترکیه را از سال‌های قبل خیلی بدتر بکند.

رادیو پروسه: در این فراندوم احزاب چه مشکلاتی برای تبلیغ نظرات خود داشتند و با چه موانعی روبرو بودند؟

توماج: در پاسخ به این سؤال‌تان می‌توانم بگویم که نمی‌شود گفت تمام احزاب مشکل داشته‌اند حتی احزابی که مخالفت می‌کنند با حزب عدالت و توسعه و تبلیغاتی می‌کنند که مردم به این فراندوم "نه" بگویند ولی به طور کلی می‌توان گفت که احزاب چپ و سوسیالیست و احزابی که مخالف حکومت سرمایه‌داری هستند با مشکلات زیادی

روبرو بودند به عنوان مثال می‌توانیم به دستگیری‌ها و تحت بازجویی قرار گرفتن چندین تن از اعضای احزاب سوسیالیست ترکیه اشاره کنیم و یا اینکه به عنوان مثال وقتی حزب کمونیست ترکیه که یک حزب رسمی و قانونی هست می‌آید در یک خیابان اعلامیه پخش کند و تبلیغاتی مبنی بر این بکند که به این فراندوم "نه" بگوئید ؛ پلیس ترکیه در محل فوراً حضور یافته و یک فضای امنیتی شدیدی را برقرار می‌کند . به عنوان مثال چیزی که من از نزدیک شاهدش بودم این بود که حدود ده نفر از اعضای جوان حزب کمونیست ترکیه می‌آیند و در یک خیابان شروع به پخش کردن نشریه و فروختن روزنامه می‌کنند و این در حالیست که احزاب قبل از شروع کردن به پخش نشریه از استانداری اجازه رسمی می‌گیرند و پلیس امنیت نیز به طور کامل در جریان قرار می‌گیرد ولی از طرفی هم می‌بینیم که برای ده نفر از اعضای حزب کمونیست ترکیه که در حال پخش اعلامیه هستند بیش از بیست نفر پلیس در آن محل جمع می‌شود . پلیس امنیت و لباس شخصی می‌آید و همینطور به تعداد پلیس‌ها اضافه می‌شود و یک جو امنیتی ایجاد می‌کنند که باعث ترس و وحشت مردم می‌شود و مردم عادی با دیدن آن جو نمی‌توانند به طرف آنها رفته و از اعضای حزب نشریه بگیرند . و می‌توانیم به جمع کردن و توقیف کردن میز تبلیغات حزب کمونیست ترکیه در انکارا و استانبول اشاره کنیم که پلیس می‌آید و میز تبلیغات حزب کمونیست ترکیه را توقیف می‌کند و دلیلش را هم اینطور بیان می‌کند که شما دارید بر ضد دولت تبلیغات می‌کنید !!! در صورتی که دیگر احزاب نیز برای "نه" گفتن به این فراندوم تبلیغات می‌کنند ولی تبلیغات احزاب سوسیالیست ترکیه و حزب کمونیست ترکیه چون که در صدرشان "نه" به حکومت سرمایه‌داری است و "نه" به حکومت مذهبی هست دولت به بهانه‌های مختلف جلوی تبلیغاتشان را می‌گیرد با اینکه تعداد طرفداران ، اعضاء و هواداران احزاب سوسیالیست و چپ ترکیه خیلی کمتر از طرفداران و اعضای احزابی هست که طرفدار نظام سرمایه‌داری هستند و حکومت حاکم بر ترکیه توسط پولیس سرکوبگرش با این عمل سعی بر سرکوب احزاب چپ و سوسیالیست ترکیه هم می‌کند .

رادیو پروسه : ممکن است مواضع احزاب ترکیه را نسبت به این فراندوم بگوئید ؟

توماج : در سوالات قبلی توضیح کوتاهی در این مورد گفتم ، ولی اگر بخواهم توضیح مختصری به توضیحات قبلی اضافه کنم می‌توانم بگویم که اکثر احزاب با "بله" گفتن به این فراندوم مخالف هستند و تبلیغاتشان برای این فراندوم "نه" گفتن توسط مردم است . البته در این میان تعدادی احزاب ارتجاعی مذهبی مانند ANAP و حزب سعادت به این فراندوم بله می‌گویند . برای مثال در مورد دلایل "نه" گفتن حزب جمهوری خلق و حزب کمونیست ترکیه توضیح مختصری می‌دهم . حزب جمهوری خلق می‌گوید به این علل "نه" می‌گوئیم :

البته دلایل زیادی مطرح شده ولی من به عنوان نمونه به چند تا از آنها اشاره می‌کنم .

در این قانون اساسی آیا با توجه به تورم ، به حقوق مردم اضافه خواهد شد ؟ "نه"

راهکاری برای بیکاری در این قانون اساسی وجود دارد ؟ "نه"

مسأله کردها در ترکیه حل خواهد شد ؟ "نه"

کودتاگران ۱۲ ايلول ۱۹۸۰ را محاکمه خواهند کرد ؟ "نه"

آیا در این هشت سال که دولت ارگان‌های دولتی را به بخش خصوصی تبدیل می‌کردند از مردم پرسیدند ؟ "نه"

وقتی در این هشت سال می‌خواستند قانون به تصویب برسانند از مردم پرسیدند ؟ "نه"

به چند تا از دلایل "نه" گفتن حزب کمونیست ترکیه هم اشاره‌ای داشته باشیم :

ما به قوانین ارتجاعی حزب عدالت و توسعه که قرار است کارگر را به سندیکاهائی که دوست این حزب هستند و کارفرمایان بفرود "نه" می‌گوئیم

به ماده‌هایی که قرار است اردوغان را رئیس جمهور کند "نه" می‌گوئیم
(حزب کمونیست ترکیه معتقد است این قانون اساسی راهی است برای رئیس جمهور شدن طیب اردوغان بعد از به
اتمام رسیدن دوره نخست‌وزیری‌اش) .
به کنترل زندگی خصوصی مردم که بدون دستور مقامات قضائی صورت می‌گیرد "نه" می‌گوئیم
به دولتی که نظامیان و پولیس آنرا اداره می‌کنند "نه" می‌گوئیم
و یکی از دلایل "نه" گفتن شان را هم اینطور بیان می‌کنند که حزب عدالت و توسعه می‌گوید هرکس به این
فراندم "نه" بگوید به جهنم خواهد رفت و ما به این دروغ بزرگ "نه" می‌گوئیم .
اینها گوشه‌ای بود از دلایلی که احزاب جمهوری خلق و حزب کمونیست ترکیه بیان می‌کنند و می‌گویند ما به این
علل "نه" می‌گوئیم به این فراندوم .